

Lapin sairaanhoitopiirin potilas- ja omaisneuvoston kokous

Aika: Maanantai 14.11.2011 klo 13.00 – 15.05

Paikka: Rovaniemen ammattikorkeakoulun Ounasvaaran kampuksen auditorio, Porokatu 35, Rovaniemi

Osallistujat:

Jari Jokela, sairaanhoitopiirin johtaja, kokouksen puheenjohtaja
Eira Joutsijärvi, A-kiltojen liitto ry
Päivi Isojärvi, Hyvän mielen talo ry
Päivi Väänänen, Kuuloliitto ry
Sari Heikka, Käpy ry
Aune Juotasniemi, Lapin CP-yhdistys
Jari Juotasniemi, Lapin CP-yhdistys
Leila Mäkelä, Lapin kehitysvammaisten tukipiiri ry
Iris Herva, Lapin munuais- ja maksayhdistys ry
Leena Leppänen, Lapin näkövammaiset ry
Mervi Rautajoki, Lapin sydämpiiri ry
Maarit Koivupalo, Mielenterveyden keskusliitto, Rovaniemen aluekeskus
Taisto Jääskö, Napapiirin hengitysyhdistys
Katja Laurila, Pohjois-Suomen syöpäyhdistys r.y.
Sinikka Suorsa, Rovalan setlementti ry
Krister Henelius, Rovaniemen invalidit
Pauli Niemelä, Rovaniemen Reumayhdistys ry
Anja Maunula, Rovaniemen Seudun Mielenterveysseura ry/Neuvokas
Raija Arvola, Rovaniemen seudun Sydänyhdistys ry
Sanna Ylitalo, järjestökoordinaattori
Eva Salomaa, johtajaylilääkäri, LSHP
Soili Vesterinen, hallintoylihoitaja, LSHP
Pekka Kylmänen, talousjohtaja – tukipalveluiden tulosalueen johtaja, LSHP
Mikko Häikiö, kehittämisjohtaja, LSHP
Heidi Ylisaukko-oja, tilakoordinaattori, LSHP
Irene Keskihannu, potilasasiamies, kokouksen sihteeri, LSHP

Poissa:

Invalidiliiton edustaja
Keliakialiiton edustaja
Lapin aivohalvaus- ja Afasiayhdistyksen edustaja
Lapin kipupotilasyhdistyksen edustaja
Lapin MS-yhdistyksen edustaja
Mannerheimin Lastensuojeluyhdistyksen Lapin piirin edustaja
Munuais- ja maksaliiton edustaja
Omaishoitajat ja Läheiset –liiton edustaja
Suomen diabetesliiton edustaja
Suomen mielenterveysseuran edustaja

Lapin läänin lihastautiyhdistyksen edustaja
Lapin muistiyhdistyksen edustaja
SamiSoster ry:n edustaja
Munuais- ja maksaliitto ry, Pohjois-Suomen aluetoimiston edustaja
Balanssi ry:n edustaja
Suomen punainen risti, Lapin piirin edustaja
Hannu Halme, ylilääkäri – operatiivisen hoidon tulosalueen johtaja, LSHP
Erkki Kiviniemi, ylilääkäri – konservatiivisen tulosalueen johtaja, LSHP
Sanna Blanco-Sequeiros, ylilääkäri – psykiatrisen tulosalueen johtaja, LSHP
Katri Vuopala, ylilääkäri – sairaanhoidollisten palvelujen tulosalueen johtaja, LSHP

Käsitellyt asiat:

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Sairaanhoitopiirin johtaja Jari Jokela avasi kokouksen ja toivotti läsnäolijat tervetulleiksi. Kokouksen aluksi todettiin kokoukseen osallistujat (ks.osallistujat).

2. Edellisen kokouksen muistio

Puheenjohtaja kertasi lyhyesti kokouskutsun mukana toimitetun edellisen kokouksen (28.3.2011) muistion ja käsitellyt asiat. Muistio todettiin kokouksen kulkua vastaavaksi. Potilas- ja omaisneuvoston kokouspöytäkirjat löytyvät Lapin sairaanhoitopiirin Internet-sivuilta osoitteesta www.lshp.fi -> potilaat ja läheiset.

3. Mitä tekee potilasasiamies

Potilasasiamies Irene Keskihannu kertoi Lapin sairaanhoitopiirin potilasasiamiestoiminnasta, potilasasiamiehen keskeisistä tehtävistä sekä millaisissa asioissa potilasasiamieheen voi ottaa yhteyttä. Potilasasiamiehen tehtävä on neuvoa antava ja potilasasiamies antaa potilaan oikeuksiin liittyvää neuvontaa potilaalle ja omaisille sekä myös terveydenhuollon ammattihenkilöille. Potilasasiamiehen tehtävä on neuvova ja avustava. Potilasasiamiehellä ei ole päätöksentekovaltaa tai mahdollisuutta puuttua tehtyihin hoitoratkaisuihin. Lapin sairaanhoitopiirin potilasasiamiehen toiminta-alueeseen kuuluvat sairaanhoitopiirin palvelut sekä erillisen sopimuksen mukaan Kolarin, Kittilän, Pellon, Inarin ja Utsjoen kuntien potilasasiamiestehtävät. Lisäksi muutama yksityinen palveluntuottaja on hankkinut potilasasiamiespalvelut Lapin sairaanhoitopiiriltä.

Keskeisiä potilasasiamiestyöhön liittyviä aiheita ja yhteydenoton syitä ovat mm. hoitoon pääsy ja hoitoon liittyvät kysymykset, potilaan tiedonsaantioikeus ja itsemääräämisoikeus, alaikäisen ja huoltajan toimivaltakysymykset sekä vajaavaltaisen potilaan ja omaisen toimivaltakysymykset. Yleisimmin yhteyttä otetaan tilanteissa kun potilas on havainnut hoitonsa aikana ongelmia ja yhteyttä otetaan näiden ongelmakohtien selvittämiseksi. Keskeisimpiä potilaan oikeusturva-keinoja ovat potilasvahinkoilmoituksen, lääkevahinkoilmoituksen, muistutusten ja kantelujen tekeminen.

4. Tietovakka

Mervi Rautajoki Lapin sydänpiiri Ry:stä ja järjestökoordinaattori Sanna Ylitalo kertoivat Tietovakkahankkeen tämän hetkisestä vaiheesta. Potilas- ja omaisneuvoston kokouksessa 18.8.2010 todettiin tarve saada keskussairaalaan ”kylmäasema”, josta potilas voisi saada tietoa potilasjärjestöistä ja niiden toiminnasta. Kohderyhmänä ovat poliklinikoiden ja osastojen poti-

laan ja heidän läheisensä, vierailija sekä henkilökunta ja opiskelijat. Potilasjärjestöjen käytössä oleva tila olisi yhdistysten käytössä ja sinne olisi mahdollista tuoda oman yhdistyksen esitteitä ja lehtisiä. Tilassa on myös mahdollisuus eri järjestöjen edustajien olla paikalla. Tietovakan pelisäännöistä, toimintatavoista (potilasjärjestöjen paikallaolo) sekä tietosisällön määrittelystä sopiminen on edelleen kesken. Mervi Rautajoki ja Sanna Ylitalo toivoivat potilasjärjestöjen aktiivisuutta tulla mukaan suunnittelutoimintaan.

Järjestöistä löytyy kootusti tietoa Internet-sivuilla www.jarjestopankki.fi. Sivuilta löytyy tietoa järjestöistä myös alueittain sekä Tietovakan suunnittelukokouksista. Tietovakan kehittämiseen voidaan ottaa mukaan myös sähköinen verkkoneuvontapalvelu koskien järjestöjen verkkoneuvontaa. Tietovakan toiminnasta on myös tärkeää välittää tietoa hoitaville yksiköille, jotta osastoilta ja poliklinikoilta osataan potilasta ohjata Tietovakan palveluihin. Tietoa osastoille voidaan välittää esimerkiksi osastotunneilla.

Kokouksessa keskusteltiin Tietovakan perustamiseen liittyvistä kysymyksistä. Tällä hetkellä pohditaan sitä, mikä olisi toiminnalle sopiva tila. Keskussairaalan hiljainen tilan hyödyntäminen on ollut esillä. Puutteena tässä tilassa on, että se sijaitsee hieman syrjässä potilaan kulkureitiltä ja edellyttäisi hyvää opastusta. Pääaulassa sijaitseva tila, vaikka pienempikin, olisi potilaan kulkureitillä. Tietovakan tilan remontointi- ja hankintakustannukset tulisivat järjestöille. Kustannuksiin liittyen esitettiin huomioita, että kustannusten olisi oltava maltillisia, sillä kaikilla järjestöillä ei ole taloudellisia resursseja osallistua suuriin kustannuksiin. Kokouksessa esitettiin myös näkemys, siitä että järjestöille on tarjottava riittävää koulutusta sähköisten tiedonhankintakanavien käyttöön, jotta kukin järjestö omalla päivystysvuorollaan voisi antaa Tietovakassa asioiville riittävää opastusta. Esille tuotiin myös huomio siitä, että kaikki potilasryhmät eivät asioi pääasiassa keskussairaalassa. Esimerkiksi mielenterveyspotilaiden hoito on pääasiassa Muurolassa. Kokouksessa todettiin myös, että Tietovakan toimintaan osallistuminen on vapaaehtoista, mutta edellyttää sitoutumista toiminnan jatkuvuuden vuoksi. On myös tärkeää päästä sopimukseen siitä, millaisessa aikataulussa ja järjestyksessä potilasjärjestöt ovat Tietovakassa paikalla. Potilasjärjestöt voivat ottaa yhteyttä järjestökoordinaattori Sanna Ylitaloon, sähköposti: sanna.ylitalo@lapinsoste.fi

5. Ensihoitouudistus potilaan ja asiakkaan näkökulmasta

Johtajaylilääkäri Eva Salomaa kertoi ensihoitouudistuksesta, joka perustuu terveydenhuoltolaikiin. Terveydenhuoltolaissa säädetään, että ensihoitopalvelu siirtyy kunnilta sairaanhoitopiireille vuoteen 2013 mennessä. Lapin sairaanhoitopiirissä toiminta siirtyy kunnilta Lapin sairaanhoitopiirille vuoden 2012 alusta alkaen. Vanha termi sairaankuljetus poistuu ja tilalla käytetään termiä ensihoitopalvelu. Entinen sopimus Med Group Oy:n kanssa päättyy ja sairaalasiirrot tulevat sairaanhoitopiiriin omaksi toiminnaksi.

Ensihoitouudistuksen tavoitteena on antaa aiempaa laadukkaampaa, nopeampaa ja sairaanhoitopiiriin alueella yhdenmukaista ensihoitopalvelua. Ensihoitouudistuksessa kunnallisesta suunnittelusta siirrytään alueelliseen ensihoidon suunnitteluun. Suunnittelu toteutetaan yhdessä päivystystoiminnan suunnittelun kanssa.

Lapin sairaanhoitopiiriin perustetaan ensihoitokeskus. Lapin sairaanhoitopiiriin ensihoidon vastuulääkärinä toimii Antti Saari. Oulun yliopistollisen sairaala erityisvastuualueelle (erva-alue) tulee ensihoitokeskus, josta on saatavissa ensihoidon lääkärin konsultaatiopalvelua. Ensihoitouudistuksen myötä kiinnitetään huomiota myös ensihoidon työntekijöiden riittävyteen ja koulutustasoon. Hoitotason koulutusta henkilöstölle lisätään. Tämä lisää myös ensihoidon laatua.

Hätäkeskusuudistuksen myötä lähin hätäkeskus sijaitsee Oulussa. Hätäkeskustoiminnassa on tullut muutoksia. Hätäkeskustoiminta ei enää perustu kuntarajoihin, vaan tilanteeseen hälyte-

tään aina lähin ambulanssi kuntarajoista riippumatta. Näin mahdollistetaan potilaalle lähimmän vapaana olevan ambulanssiyksikön paikalle saanti. Hätäkeskusuudistuksen myötä myös valvonta tehostuu. Valvonta koskee erityisesti ensihoitoyksiköiden saapumista kohteeseen.

Lapin sairaanhoitopiiri tekee ensihoidossa yhteistyötä Pohjois-kalotilla. Ensi vuoden alusta raja-alueiden asukkaille ja matkailijoille Suomen, Ruotsin ja Norjan pohjoisosissa on tarjolla entistä kattavampaa ensihoitoa. Ambulansseja ja lääkintähelikoptereita käytetään joustavasti yli valtakunnan rajojen. Sopimus tulee voimaan 1.1.2012.

6. Psykiatrisen hoitotahdon esittely

Johanna Leppäniemi esitteli Tervein mielin Pohjois- Suomessa hankkeessa syntyneitä psykiatrista hoitotahtoa. Psykiatrisen hoitotahto on uusi asia, jota ei ole ollut aiemmin Suomessa käytössä. Hankkeessa on laadittu psykiatrista hoitotahtoa koskeva lomake ja ohjeistus. Psykiatrisen hoitotahto koskee psykiatrisessa hoitopaikassa annettavaa hoitoa. Psykiatrisen hoitotahto eroaa ns. tavallisesta hoitotahdosta, joka koskee pääsääntöisesti elämän loppuvaiheen hoitoa.

Psykiatrisen hoitotahdon tavoitteena on psykiatrisen potilaan hyvä hoito ja hoitoa antavan yksikön ja potilaan välisen yhteisymmärryksen parantaminen. Psykiatrisella hoitotahdolla halutaan maksimoida psykiatrisesta sairaudesta toipuminen sekä tahdonvastaisia hoitotoimenpiteitä. Psykiatrisessa hoitotahdossa potilas voi esittää hoitoonsa liittyviä toivomuksia siltä varalta, että joutuu psykiatrisen sairauden vuoksi sellaiseen tilanteeseen, ettei voi esittää omia näkemyksiään annettavasta hoidosta. Etukäteen esitetyt toiveet ovat tärkeitä tilanteessa, jossa potilas ei itse kykene päättämään hoidosta. Psykiatrisen hoitotahdon voivat tehdä kaikki. Usein psykiatrista sairautta sairastavilla potilailla on oma aiempi kokemus, jonka pohjalta haluavat mahdollisia tulevia tilanteita varten esittää psykiatrisen hoitotahdonsa. Potilas omistaa hoitotahdonsa itse ja päättää missä hoitotahtoa säilytetään. On suositeltavaa, että potilas antaisi kopion psykiatrisesta hoitotahdosta psykiatriseen sairaalaan sekä avohoitoon. Psykiatrisen hoitotahto on otettu käyttöön Lapin sairaanhoitopiirissä. Asia on herättänyt kiinnostusta myös valtakunnallisesti ja Johanna Leppäniemi on käynyt puhumassa aiheesta useissa sairaanhoitopiireissä.

Psykiatriseen hoitotahtoon voi tutustua Lapin sairaanhoitopiirin Internet-sivuilla osoitteessa: www.lshp.fi -> ohjeet -> psykiatrisen hoitotahto (kirjaimen P alta)

7. Muuta ajankohtaista

Talousjohtaja Pekka Kylmänen kertoi, että mahdollisesti ensi vuoden alussa tulee uusi asiakasmaksuasetus, jonka vuoksi asiakasmaksuissa tulee mahdollisesti muutoksia. Asiakasmaksuasetusta on yleensä muutettu parin vuoden välein. Tarkempaa tietoa asiakasmaksuasetuksen muutoksesta ei tässä vaiheessa vielä ole.

Sairaanhoitopiirin yhtymähallitus on tehnyt 31.8.2011 päätöksen, että partisaanien uhreilta ei peritä marraskuusta 2011 alkaen avohuollon maksuja. Partisaanien uhrin ovat saaneet valtiolta kertakorvauksen kärsimistään haitoista. Maksusta vapautumista varten edellä mainitulla perusteella tulee esittää valtion korvauspäätös tai muu todistus.

8. Kokousaikataulu

Seuraava kokous pidetään toukokuussa 2012. Kokouskutsu ja esityslista toimitetaan lähempänä kokousta. Kokousmuistiot ovat jatkossa nähtävänä Lapin sairaanhoitopiirin Internet-sivuilla.

9. Muut asiat

Muita asioita ei käsitelty. Uusia aloitteita ei tullut esille.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Jari Jokela päätti kokouksen klo 15.05.